

Η αμφιλεγόμενη στάση της Κίνας στον ρωσο-ουκρανικό πόλεμο

Επιμέλεια: Ελένη Καραμπίνη

Η ανάδυση της Κίνας κατά τη μεταψυχροπολεμική εποχή έχει συμβάλει στην ενίσχυση του ρόλου της στη διαμόρφωση του διεθνούς συστήματος και στην κατανομή ισχύος μεταξύ των μεγαλύτερων περιφερειακών δυνάμεων. Η πρόσφατη εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία διαταράσσει την υφιστάμενη ισορροπία ισχύος μεταξύ σημαντικών στρατηγικών παικτών και κρατικών δρώντων. Η Κίνα, ως μία από τις σημαντικότερες δυνάμεις σε παγκόσμια κλίμακα, καλείται να ξεκαθαρίσει τη δική της στάση απέναντι στον πόλεμο. Ωστόσο, οι ιδιαίτερες σχέσεις της με τη Ρωσία και, ταυτόχρονα, η επιθυμία της να μη διαταράξει τις σχέσεις της με τη Δύση θολώνει τη στάση του Πεκίνου που δηλώνει επισήμως «ουδετερότητα».

Οι ιδιαίτερες σχέσεις της Κίνας με τη Ρωσία προκύπτουν τόσο μέσα από τη μεταξύ τους γειτνίαση όσο και μέσα από τους ιδεολογικούς τους προσανατολισμούς και την κοινή τους στρατηγική κουλτούρα. Και οι δύο δυνάμεις ηγεμονεύουν στον ευρασιατικό χώρο και ανταγωνίζονται με την ίδια

λογική τις δυνάμεις της Δύσης, κυρίως τις Ηνωμένες Πολιτείες, τις οποίες αντικρίζουν με αίσθημα καχυποψίας ως απειλή για την ασφάλειά τους. Η μονοπωλιακή δυναμική των Ηνωμένων Πολιτειών μετά τη δεκαετία του '90 συνέβαλε στη στρατηγική σύμπλευση της Κίνας και της Ρωσίας, με σκοπό την αντιστάθμιση της ισχύος της Ουάσιγκτον. Συνεπώς, η συνεργασία Μόσχας-Πεκίνου γίνεται αντιληπτή ως μέσο εγκαθίδρυσης της πολυπολικότητας στο διεθνές σύστημα, με κοινό στόχο την εξύψωση τείχους στην αμερικανική ηγεμονία. Εκτός των άλλων, οι δύο χώρες έχουν αναπτύξει στενή εμπορική και στρατιωτική συνεργασία.

Επιπρόσθετα, η Κίνα έχει εκφράσει πολλές φορές την αντίθεσή της στη διεύρυνση του ΝΑΤΟ, ιδιαίτερα μετά τη διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης, οπότε το ΝΑΤΟ ενέταξε στο στρατιωτικό του σκέλος και πρώην κομμουνιστικά κράτη της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Η Ρωσία επικαλέστηκε την ενδεχόμενη ένταξη της Ουκρανίας στο ΝΑΤΟ, ώστε να δικαιολογήσει την ένοπλη επέμβασή της

στη χώρα και αυτό δεν θα μπορούσε να βρει αντίθετη την ηγεσία της Κίνας, η οποία υπογραμμίζει πως μια τέτοια ενέργεια θα υπονόμει την ασφάλεια της Ρωσίας και τη σταθερότητα στην περιοχή. Αυτή η ρητορική, σε συνδυασμό με τους στενούς δεσμούς της με τη Ρωσία, οδήγησε την Κίνα στην αποχή της στο Συμβούλιο Ασφαλείας κατά τη διαδικασία καταπήφισης της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία. Άλλωστε, οι δύο χώρες έχουν συμμαχήσει πολλές φορές στο Συμβούλιο Ασφαλείας, σε ψηφίσματά του για διεθνείς κρίσεις, π.χ. στη Συρία και τη Λιβύη.

Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι το 2008 και το 2014, με τη ρωσική εισβολή στη Γεωργία και στην Κριμαία της Ουκρανίας αντίστοιχα, η Κίνα δεν καταδίκασε τις ενέργειες της Ρωσίας, αλλά ούτε και υποστήριξε τις δυτικές κυρώσεις. Αντιθέτως, και στις δύο περιπτώσεις, ενίσχυσε την οικονομική και στρατιωτική συνεργασία της με τη Ρωσία, ενώ η Μόσχα δεν εξέφρασε ποτέ την αντίθεσή της στις αναθεωρητικές τάσεις της Κίνας στη Θάλασσα της Νότιας Κίνας και προς την Ταϊβάν.

Και στην περίπτωση της Ουκρανίας, η αντίδραση της Κίνας δεν ήταν παρά η αναμενόμενη, με τη δήλωση του Κινέζου Προέδρου Xi Jinping ότι «*η φιλία μεταξύ των δύο κρατών δεν έχει όρια και δεν*

υπάρχουν απαγορευμένοι τομείς συνεργασίας» να μην αποτελεί έκπληξη. Ωστόσο, το Πεκίνο οφείλει να λάβει υπόψη του πολύ περισσότερες συνιστώσες, οι οποίες επηρεάζουν με τον έναν ή τον άλλον τρόπο τα κινεζικά εθνικά συμφέροντα και, τελικά, την ίδια τη θέση της Κίνας στο διεθνές σύστημα. Προς το παρόν, η κινεζική ηγεσία συνυπολογίζει τον αρνητικό αντίκτυπο μίας άμεσης και ηχηρής υποστήριξης προς τη Ρωσία, με αποτέλεσμα η θέση της Κίνας να παραμένει επαμφοτερίζουσα. Επισημώς, το Πεκίνο προτρέπει τον Ρώσο πρόεδρο να κάνει διάλογο με τον Ουκρανό ομόλογό του για την επίλυση των διαφορών μεταξύ των δύο χωρών.

Σημειώνεται ότι ο ρωσο-ουκρανικός πόλεμος μπορεί να αποτελέσει τροχοπέδη για το στρατηγικό σχέδιο του Πεκίνου «Road and Belt Initiative», καθώς και οι δύο χώρες αποτελούν σημαντικό πέρασμα για τις εμπορικές συναλλαγές της Κίνας με τα ευρωπαϊκά κράτη. Επιπλέον, η ισορροπία των σχέσεων της Δύσης με την Κίνα έχουν σημαντική βαρύτητα για την αναμέτρηση της χώρας με τον κυριότερο ανταγωνιστή της, τις Ηνωμένες Πολιτείες, καθώς και για την άσκηση της κινεζικής ήπιας ισχύος και επιρροής στη Δύση. Ένα τέτοιο εγχείρημα δεν μπορεί να υλοποιηθεί σε περίπτωση που αμαυρωθεί η εικόνα του κινεζικού κράτους. Γι' αυτούς τους λόγους, αλλά και ο φόβος μήπως

υπάρξουν και δευτερογενείς οικονομικές κυρώσεις σε κινεζικές επιχειρήσεις, το Πεκίνο προσπαθεί να διατηρήσει χαμηλό προφίλ και να μην προβάλλει ξεκάθαρα τη θέση του.

Συμπερασματικά, η επαμφορτερίζουσα στάση της Κίνας απέναντι στον πόλεμο αφήνει πολλές ασάφειες ως προς τους πραγματικούς στόχους του Πεκίνου. Μια απροκάλυπτη σινο-ρωσική συνεργασία θα προκαλούσε σύγκρουση μεταξύ της Δύσης και της Ανατολής, χωρίς απαραίτητα να αποκλειόταν και το ενδεχόμενο επιστροφής στο διπολικό σύστημα. Το τελευταίο σενάριο θα ήταν πιθανό αν η κινεζική ηγεσία έκρινε πως ο διπολισμός αποτελεί τον πιο κατάλληλο τρόπο να αναχαιτίσει την ισχύ και την «ηγεμονία» των Ηνωμένων Πολιτειών στο διεθνές σύστημα. Εάν, αντίθετα, η Κίνα επιλέξει να διατηρήσει τις σχέσεις της με τη Δύση και να αποστασιοποιηθεί από την Μόσχα, θα διατηρήσει μεν τα προσχήματα και θα συμβάλλει δε στη σταθερότητα που η ίδια επιθυμεί, καθώς και στη διατήρηση της πολυπολικότητας του διεθνούς συστήματος.